

Sygn. akt III KK 86/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Dorota Rysińska (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Teresa Jarosławska

w sprawie **M. S.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 kwietnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 20 sierpnia 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 20 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy, po rozpoznaniu sprawy M. S., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 28 czerwca 2005 r., sygn. akt V K 295/05, z mocy art. 178a § 1 k.k., za czyn popełniony w dniu 27 marca 2005 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz z mocy art. 289 § 2 k.k., za czyn popełniony w dniu 27 marca 2005 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym

skazanemu wymierzono karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, a ponadto orzeczono środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat, zaś postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 16 października 2007 r. zarządzono wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego z dnia 21 maja 2007 r., sygn. akt II K 84/07, z mocy art. 244 k.k. w zb. z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za czyn popełniony w dniu 12 listopada 2006 r., na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz z mocy art. 289 § 1 k.k., za czyn popełniony w dniu 12 listopada 2006r. na karę roku pozbawienia wolności, przy czym skazanemu wymierzono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby 5 lat oraz karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, w kwocie 10 zł za jedną z nich, a ponadto orzeczono środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 7 lat, zaś postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 15 grudnia 2010 r. zarządzono wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności;

3. Sądu Rejonowego z dnia 18 czerwca 2007 r., sygn. akt II Ks 9/07, z mocy art. 54 § 1 i 2 k.k.s. w zb. z art. 91 § 1 i § 4 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s., za czyn popełniony w dniu 12 listopada 2006 r., na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych przyjmując kwotę 40 zł za jedną stawkę;

4. Sądu Rejonowego z dnia 20 listopada 2007 r., sygn. akt VII K 610/07, z mocy art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., za czyn popełniony w dniu 22 kwietnia 2007 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 18 stycznia 2011 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego z dnia 23 października 2007 r., sygn. akt II Ks 11/07, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 21 lutego 2008 r., sygn. akt II Ka 27/08, z mocy art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 54 § 1 i 2 k.k.s. w zb. z art. 91 § 1 i 4 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. i art. 37 § 1 pkt 5 k.k.s., na kary roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 3 lat próby oraz grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, licząc po 100 zł za jedną stawkę, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 15 grudnia 2010 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego z dnia 20 października 2010 r., sygn. akt VII K 741/10, z mocy art. 244 k.k. w zb. z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 11 § 2 k.k., za czyn popełniony w dniu 1 lipca 2010 r., na karę roku pozbawienia wolności, a ponadto orzeczono środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 10 lat;

orzekł:

- I. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k., 86 § 1 k.k., połączył M. S. orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 2. i 5. kary pozbawienia wolności oraz grzywny i wymierzył mu kary łączne 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz 150 stawek dziennych grzywny, przyjmując, że wysokość jednej stawki odpowiada kwocie 100 zł,
- II. pozostałe rozstrzygnięcia wyroków podlegających połączeniu pozostawił do odrębnego wykonania,
- III. umorzył postępowanie co do wydania wyroku łącznego w odniesieniu do spraw opisanych w pkt 1. sygn. akt V K 295/05, w pkt. 3. sygn. akt II Ks 9/07, w pkt. 4. sygn. akt VII K 610/07 i w pkt. 6. sygn. akt VII K 741/10,

a ponadto orzekł o kosztach procesu.

Powyższy wyrok uprawomocnił się wobec jego niezaskarżenia przez żadną ze stron.

Obecnie Prokurator Generalny wyrok ten zaskarżył kasacją wniesioną na korzyść M. S. Zarzucił w niej *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego – art. 410 k.p.k., polegające na nieuwzględnieniu całokształtu okoliczności dotyczących wydanych uprzednio wobec oskarżonego wyroków skazujących, ujawnionych w toku rozprawy głównej, w wyniku czego doszło do obrazy art. 85 k.k. poprzez zaniechanie objęcia wyrokiem łącznym kar orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego z dnia 18 czerwca 2007r., sygn. akt II Ks 9/07 oraz z dnia 23 października 2007 r., sygn. akt II Ks 11/07 i umorzenia postępowania co do wydania wyroku łącznego w tym zakresie, pomimo istnienia podstaw do objęcia kar orzeczonych tymi wyrokami wyrokiem łącznym, a nadto rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 71 § 2 k.k. w zw. z art. 85i 86 § 1 k.k. polegające na połączeniu grzywny orzeczonej wobec M. S. na podstawie art. 71 § 1 k.k. wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 21 maja 2007 r., sygn. akt II K 84/07, z grzywną orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 23 października 2007 r., sygn. akt II Ks 11/07,*

zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 21 lutego 2008 r., sygn. akt II Ka 27/08 w sytuacji, gdy grzywna orzeczona wyrokiem o sygnaturze II K84/07 nie podlegała wykonaniu wobec prawomocnego zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, w związku z czym nie istniały przesłanki do objęcia jej karą łączną grzywny". Na powyższej podstawie Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu pozwalającym na jej uwzględnienie w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k. Wprawdzie trudno całkiem bezkrytycznie podzielić sformułowany w skardze zarzut rażącego naruszenia art. 410 k.p.k., ale bez żadnej wątpliwości należy stwierdzić zasadność podniesionego w nim równoległe zarzutu rażącej i mającej istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku łącznego obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 85 k.k. oraz art. 71 § 1 k.k.

Z akt sprawy wynika, że Sąd Rejonowy na rozprawie głównej zaliczył do materiału dowodowego odpisy wyroków, będących przedmiotem niniejszego postępowania w sprawie wydania wyroku łącznego, a wynikające z ich treści, niezbędne dla rozstrzygnięcia dane (także dotyczące zarządzenia wykonania kar pozbawienia wolności, uprzednio orzeczonych warunkowo) zostały przytoczone w części wstępnej wydanego wyroku. Trudno zatem przyjąć, by ustalenia te znalazły się poza podstawą orzekania Sądu Rejonowego, sprzecznie z wymogiem art. 410 k.p.k. Stwierdzenie natomiast, że Sąd Rejonowy owe trafne ustalenia faktyczne jednak przyjął, prowadzi wprost do jednoznacznego wniosku, iż zapadłe rozstrzygnięcia zaskarżonego kasacją wyroku – tak w odniesieniu do połączenia skazań, jak i co do umorzenia postępowania co do wydania wyroku łącznego – dotknięte są wadami wytkniętymi w kasacji.

Słusznie więc zarzuca Prokurator Generalny, że orzekający Sąd, rozważając przesłanki połączenia kar wynikających z sześciu przytoczonych na wstępie wyroków, nie respektował nakazów płynących z art. 85 k.k. Przypomnieć należy, że z przepisu tego (mającego zastosowanie także w odniesieniu do połączenia skazań za przestępstwa skarbowe oraz za przestępstwa skarbowe i określone w innej ustawie karnej – art. 20 § 2 k.k.s. oraz art. 39 § 2 k.k.s.) wynika, iż wymierzenie kary łącznej jest obowiązkiem sądu w sytuacji, gdy zachodzi zbieg przestępstw (fakt popełnienia co najmniej dwóch przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok)

oraz gdy za pozostające w zbiegu przestępstwa wymierzono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Tymczasem, rozstrzygnięcie z pkt. I. zaskarżonego wyroku świadczy wprawdzie, że Sąd Rejonowy trafnie ocenił, iż doszło do zbiegu przestępstw poprzedzających wydanie, jako chronologicznie pierwszego, wyroku Sądu Rejonowego z dnia 21 maja 2007 r., sygn. akt II K 84/07 (pkt. 2 części wstępnej), jednak z zupełnie niezrozumiałych powodów uznał zarazem, że połączeniu podlegają tylko kary wymierzone tymże wyrokiem oraz wyrokiem opisanym w pkt. 5. Z zestawienia z przytoczoną datą 21 maja 2007 r., dat popełnienia kolejnych przestępstw wynika natomiast jednoznacznie, że do tej chwili M. S. dopuścił się przestępstw, za które został skazany wyrokami Sądu Rejonowego, wydanymi w sprawach: II Ks 9/07 (pkt. 3), VII K 610/07 (pkt. 4) i II Ks 11/07 (pkt. 5) oraz, co oczywiste, w sprawie II K 84/07 (pkt. 2), popełnionych odpowiednio w dniach: 12 listopada 2006 r., 22 kwietnia 2007r. i do dnia 14 grudnia 2006 r. oraz ponownie w dniu 12 listopada 2006 r.

Należy zaznaczyć, że na przeszkodzie ku połączeniu wymienionych powyżej skazań nie stała kwestia rodzaju kar wymierzonych za poszczególne, pozostające w zbiegu przestępstwa. Orzeczone tymi wyrokami kary pozbawienia wolności (w dacie wydawania wyroku łącznego w wymiarze bezwzględnym) oraz kary grzywny, podlegają przecież łączeniu. Rację ma natomiast Prokurator Generalny gdy zarzuca, że akurat łącząc kary grzywny wymierzone wyrokami z pkt. 2 i z pkt. 5, Sąd Rejonowy w rażący sposób naruszył przepis art. 71 § 2 k.k., który m.in. stanowi, iż z chwilą zarządzenia wykonania kary wymierzonej warunkowo, grzywna orzeczona na podstawie § 1 tego unormowania nie podlega wykonaniu. Skoro więc w sprawie II K 84/07 (pkt. 2) – jak przyjęto w podstawie wyrokowania – zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, obok której, wobec warunkowego zawieszenia tej kary, wymierzono M. S. na podstawie art. 71 § 1 k.k. karę grzywny, to poza sporem należy pozostawić stwierdzenie, że w przyjętej przez Sąd Rejonowy konfiguracji skazań zabrakło podstawowej przesłanki łączenia kar grzywny, sprowadzającej się do uprzedniego, przynajmniej dwukrotnego skazania na kary tego samego rodzaju lub podlegające łączeniu. Jednolite w omawianej kwestii stanowisko Sądu Najwyższego przekonuje (zob. wyrok SN z dnia 10 listopada 2011 r., II KK 225/11, lex 1084718, i przywołane tam judykaty), że nie ma prawnej możliwości połączenia grzywny, co do której – wobec zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej – odpadła

przesłanka będąca podstawą orzeczenia tej grzywny z grzywną orzeczoną na innej podstawie (podlegającą wykonaniu).

W świetle przedstawionych rozważań kasacja jawi się jako oczywiście zasadna. Uchybienie przez Sąd Rejonowy wskazanym w jej zarzucie przepisom prawa materialnego miało charakter rażący, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k., i wywarło istotny wpływ na treść wyroku. W szczególności, w następstwie uchybienia przepisowi art. 85 k.k., doszło do bezzasadnego umorzenia postępowania o wydanie wyroku łącznego także w zakresie skazań opisanych wyrokami wydanymi w sprawach II Ks 9/07 (pkt. 3) i VII K 610/10 (pkt. 4) Sądu Rejonowego, i to w sytuacji, gdy połączeniu podlegały kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami opisanymi w pkt. 2, pkt. 4 i w pkt. 5, oraz kary grzywny wymierzone wyrokami opisanymi w pkt. 3 i w pkt. 5. Nie może zaś być żadnych wątpliwości co do tego, że objęcie tych skazań jednym wyrokiem łącznym, w miejsce odrębnego ich wykonywania w ramach sumy kar, jawiło się jako dla skazanego korzystne.

Z powyższych powodów zaskarżony kasacją wyrok podlegał uchyleniu w całości. Rozpoznając zaś sprawę ponownie, Sąd Rejonowy uwzględni wyrażone powyżej zapatrywania prawne (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k.) i na ich podstawie dokona na nowo oceny przesłanek wydania wyroku łącznego.